

TED Üniversitesi'nde Dijital Şiddet Atölyesi

“Siber dünyada hepimiz eşit değiliz”

20 Kasım 2021

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Çankaya Belediyesi ve TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi, 19 Kasım 2021 tarihinde Dijital Şiddet Atölyesi düzenledi. TED Üniversitesi'nde eğitim alan kadın öğrencilere yönelik olarak ve Nurcihan Temur ve Pınar İlkiz'in kolaylaştırıcılığı ile düzenlenen atölye, ilk olarak “toplumsal cinsiyet” kavramına dair tartışma ile başladı. Konuyu “Hayat bir tiyatro sahnesi ve sahnede bizlere atfedilen rolleri oynamamız isteniyor, oynamadığımızda ise sahneden atılıyor” şeklinde açıklayan Temur, daha sonra katılımcılara toplumsal cinsiyete dayalı şiddet türlerinden bahsetti. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet türlerinden biri olan ve teknolojinin ve sosyal medyanın kullanımının artmasıyla birlikte daha fazla görünür olmaya başlayan dijital şiddetin, görece yaygın ve yoğun olduğu bilgisi eklendi. Bu noktada Temur, siber dünyada herkesin eşit olmadığını, bazı toplumsal grupların, özellikle de kadınların, kız çocuklarının, LGBTİ+ bireylerin ve mültecilerin dijital şiddete maruz bırakılma ihtimalinin görece fazla olduğunu ifade etti. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin siber dünyadaki yansımalarını görebilmek için, Twitter uygulamasında kadın milletvekillerine ve erkek milletvekillerine yapılan yorumların karşılaştırılabileceğini ekleyen Temur, bunun yanında, farklı ayrımcılık biçimlerinin bir arada bulunması anlamına gelen keşimsel ayrımcılık olgusunun altını çizdi. Temur, ayrıca, dijital şiddetin kurulan ilişkilerden ve bulunulan mekândan bağımsız olarak gerçekleşebildiğini, örneğin, başka bir ülkede yaşayan birinden şiddet davranışı yöneltilebileceğini ve bu durumun şiddete maruz kalma riskini artırdığını vurguladı. Dijital şiddet, siber takip (kişileri olumsuz bir niyet taşıyarak takip etmek), siber taciz (kişide rahatsızlık ve güvensizlik hissi uyandıracak türden etkileşimlerde bulunmak, cinsel içerikli paylaşımlar yapmak, nefret söylemi ve ayrımcı ifade barındıran mesajlar göndermek), görsel odaklı cinsel taciz (ilişki içerisinde rıza dâhilinde ya da rıza dışında alınan görüntüleri tehdit amaçlı olarak kullanmak) ve gizlilik ihlali (e-posta adreslerini ve şifrelerini ele geçirmek ve karşı tarafın aleyhinde kullanmak) şeklinde sınıflandırıldı. Temur, kişiye özel bilgilerin ve görsellerin kurulan ilişkilerin ve bulunulan mekânın sınırlarını aşarak dünyaya mal edilme ihtimali nedeniyle, dijital şiddetin kişiler üzerindeki olumsuz etkilerinin oldukça büyük olduğunu ve ağır bir güvensizlik hissine, kendini suçlama haline, depresyona ve intihara neden olabileceğini ifade etti.

Peki, Ne Yapılabilir?

“Kendi küçük bariyerlerinizi oluşturun”

Temur, dijital şiddete maruz bırakıldıktan sonra, bunun bir şiddet olduğunu kabullenmenin, kendini suçlamaktan kaçınmanın, yaşanan durumu yakınımız olan biriyle paylaşmanın, başvuru mekanizmalarını araştırmanın, gerekiyorsa psikolojik destek almanın ve ilgili mercilere danışmanlık talebinde bulunmanın önemli olduğunu aktardı. Aynı zamanda, ifşanın da etkili bir yöntem olabileceği eklendi. İlkiz, bu noktada, karşı dava riskine karşı hazırlıklı olmanın ve ifşa yoluna başvurulacaksa öncelikli olarak feminist bir avukattan danışmanlık almanın oldukça önemli olduğunu altını çizdi. Dijital şiddete karşı bazı bireysel önlemlerin alınabileceğini ifade eden İlkiz, bu önlemleri şu şekilde sıraladı: İnternet üzerinde karşımıza çıkan kişilik testlerini çözenin kendimize dair pek çok bilgiyi karşı tarafa iletmek anlamına geldiğinin farkında olmak, şifreleri belirlerken kendimize dair bilgileri kullanmamak, farklı dijital platformları ve uygulamaları birbirine bağlamamak, cihazların üçüncü taraf platform ve uygulamalara izin verme durumunu kontrol etmek, bulunulan mekânı ya da aleyhimizde kullanılabilecek özel bir durumu açık etme potansiyeli olan bir paylaşımı yapmadan önce, “bu paylaşımaya gerek var mı” diye sormak, üye olunan platform ve uygulamalarda ilk olarak güvenlik ayarlarını düzenlemek, ücretsiz hizmet sunan platform ve uygulamaların karşılığında görece fazla kişisel bilgi talep ettiğinden haberdar olmak, kasa görevlisine telefon numarasını sözlü olarak iletmek yerine numaranın yazılı olduğu kağıdı göstermek, e-posta hesaplarında iki adımlı doğrulama özelliğini etkinleştirmek, sosyal medyada dijital şiddet içeren davranışları “spam”lemek yerine detaylı bir şikayet talebi oluşturmak, yabancı bir bilgisayar kullandıktan sonra kişisel hesaplardan çıkış yapmak ve arama geçmişini temizlemek. Dijital şiddetin bu gibi küçük bariyerlerle önlenebileceğini ifade eden İlkiz, çözümün ise ancak bireysel adımların ötesinde gerçekleşebileceğinin altını çizdi.